

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**ORATIONES DVÆ,|| VNA,|| DE FIDE AC || RELIGIONE
MA-||GNI ILLIVS ATHANASII A-||LEXANDRINI,
IVRECONSVL-||ti & Theologi eximij,|| ALTERA,|| DE
HOMOLOGIA SIVE CON-||SENSV CONCENTVQVE
THEOLO-||giæ Lutheri ...**

Hunger, Albert

Ingosttadii, 1582

VD16 H 5948

De Fide Ac Religione Magni Illivs Athanasii Alexandrini, Ivreconsvlti Et
Theologi Eximii, Oratio.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10815252-5

DE FIDE AC RELI-
GIONE MAGNI ILLIVS A-
THANASII ALEXANDRINI, IVRE-
CONSULTI ET THEOLOGI
EXIMII,

ORATIO.

DIVVM ILLVM, VEREQ³ MAGNVVM
*Athanasium, (Illustrissime Princeps,
Magnifice Rector, cateriq³ nobilissimi
ornatissimiq³ Auditores,) insignem fuisse non
modò Theologum, sed & Iurisconsultum, cum
opera eius subindicant, tum clarissimè attesta-
tur Sulpitius ille Severus, Diuorum Augustini
& Hieronymi οὐρανός atq³ amicus, qui libro
historia sua primo ita perscribit: Quia verò in
Arrianorum pectoribus harebat aduersus
Catholicos implacabile odium, factum est, ut,
aduersus quos post Nicenam Synodum disce-
ptare amplius non poterant, eos subornatis ac-
cusatoribus, confictisq³ criminibus impeterent.
Itaq³ primùm Athanasium Alexandria Epif-*

A 3 copum

oopum, Iurisconsultum, qui apud Nicanam Synodū Diaconus ad fuerat, aggrediuntur. Neq̄ id mirandum profectò, tamen si fortè à paucioribus hætenus obseruatum, aut aliam in partem acceptum, dici censeriq̄ à nobis etiam Iureconsultum, illum diuinum & nunquam satis laudatum Patrem Athanasium. Constat enim in Oriente non modo Constantinopolim & Berythum, verum etiam Alexandria Iurisprudentia studio celebritatem haud parua olim promeruisse. Quamobrem & Agathius Smirnaeus, qui temporibus Iustiniani Imperatoris vixit, se quoq̄ tunc temporis ob legale studium Alexandria in Ægypto versatum memorat, quando Berythus in Phœnicia, altera nimirum illa pulcherrima ciuitas & legum nutritrix (quo epitheto à Iustiniano Imperatore in præfatione secunda super vniuersum opus pandectarum ornatur) terra motu corruit, plurimosq̄ iuuenes alienigenas Iurisprudentia istic operã dantes ruentium edificiorum mole oppressit. Alexandria igitur D. Athanasium, iuuenem videlicet Alexandrinum & postea publicum Archiepiscopi Alexandrini Notariū legali studio aliquando

quando incubuisse, quî sit incredibile, imò qui
 non sit verissimilimû, tanto præsertim Severi il-
 lius testimonio confirmatum? De hoc verè ma-
 gno & diuino Iurecõsulto compluribus de caus-
 sis hodierna die dicendum mihi videtur. Enim-
 uerò Iuridica eorum Candidatorû celebritati,
 quorû alteri parens, alteri frater fuit, in Theo-
 logico munere obeundo excellentissimi ambo,
 qua potest à Theologo accommodatior oratio
 afferri, quàm qua de illo pertractet, qui inter
 Theologos Iureconsultus, inter Iureconsultos
 Theologus ante annos mille ac penè trecentos
 mirificè eminuit, atq; eluxit? Et sanè pertinere
 ad rem præsentem illud quoq; videtur, quòd, nõ
 ita multos ante dies, Catholica Ecclesia festum
 D. Marci pio ritu, debitis honoribus, adeoq; pu-
 blicis supplicationibus concelebrauit. At verò
 D. Marci thronum, quis vnquam Alexandri-
 norum Antistitum diutiùs^a cum decoro mode-
 ratus est, quis sublimius euexit,^b quàm sanctus
 Pater Athanasius? Pariter anniuersarium fe-
 stum D. Gregorij Nazianzeni vixdum quatri-
 duo antè, cum exultatione spiritali agitauit
 eadem

Celebris
 memoriæ
 Pater no-
 ster Atha-
 nasi^o, inq;
 Cyrillus
 Alexan. in
 Epist. ad so-
 litariã vi-
 tam agen-
 tes, Ale-
 xandriæ
 Ecclesiæ se-
 dem inte-
 gros qua-
 draginta
 sex annos
 cum deco-
 ro mode-
 ratus est.

^a Hic ter beatus Athanasius sancti tandem Marci Euangelistæ thronum in su-
 blime extulit, inquit S. Alypius Apostolorum presbyter in Ephesino concilio
 Iugolstadtij opera D. Peltani edito, Tomo 4.

*eadem Ecclesia, Hic verò Gregorius meritò
imitandus nobis, an non elegantissimo panegy-
rico quondam apud Constantinopolitanos D.
Athanasium profecutus est? Quin & ipse D.
Athanasius hoc ipso mense Maio, tum ad vitæ
fideiq; nostræ institutionem, tanquam pulcher-
rima virtutum columna, tum ad subsidium
nostrū tanquā fidissimus inuocantiū patronus
& intercessor apud Deum, nobis ab eadem san-
cta Romana Ecclesia piissima matre ac magi-
stra nostra proponitur. Quid ni ergò & nos D.
Athanasium qualicunq; orationis munere ho-
noraremus, Iureconsultum videlicet in celebri-
tate Iureconsultorum, Theologum in corona-
tione eorum, qui tam præclaris nostræ tempesta-
tis Theologis tam arcto necessitudinis vincu-
lo coniuncti sunt? & hoc præsertim mense, imò
& his præsertim temporibus, quibus non defu-
it impudentissimus quidam sectarius Ioannes
Foxius, qui in suo Calendario seu fastis profectò
plus nimio fastuosis, pestilentissimum heresiar-
cham Ioannem Huss in huius grauisissimi, san-
ctissimi & sapientissimi viri locum per summā
iniuriam ausus est obtrudere: cuius rei indigni-
tatem*

tatem tametsi nunc pluribus non prosequar, pius tamen auditor ex hac quoque oratione satis poterit animadvertere.

Nec n. nunc plenam admirandi huius viri laudationem molior, sed quod haud paulo facilius breuiusque confici posse videtur, id solum agam, ut nimirum ostendam, quicumque hodie spreta Catholica et Romana fide persuasionem novam siue Lutheri siue Caluini siue cuiuscunque alterius novatoris sectatur, eum non modo à fide Candidatorum nostrorum et huius Catholicae Academiae Ingolstadiensis, sed etiam à fide magni et diuini Athanasij abesse quam longissime, uereque toto, quod dicitur, caelo aberrare. Quod dum ostendo, quaeso vos, nobilissimi et praestantissimi auditores, solitam mihi in audiendo facilitatem, pro eo ac plane spero, praestate.

Nec enim iniucundum, nec infructuosum, vobis unquam fuerit celeberrimi Athanasij probe perspexisse, fideliterque obseruasse doctrinam; hoc est, eius uiri, quem B. Augustinus Catholicum, ^a sanctum ^b et beatissimum Episcopum nominat, quem D. ^c Basilius patrem vocat colendissimum, magnam uere et Aposto-

B licam

^a lib. 3. contra Crescō.

cap. 34.

^b In Epist.

180. ad Honoratum.

^c In Epist.

111. ad Fortunatum.

^d In Epist.

48. 49. 51.

licam mentem, talemq; infirmitatum Ecclesiasticarum medicum, quo nullus prudentior, nullus ad utilium, energiam, efficacior; D.

Hæc D. Gregorius in monodia de laudibus D. Athanasii et in oratione de laudibus Hieronis.

lib. de recta fide ad reginas

in episto. ad solitariam vitam agentes.

Gregorius cognomento Theologus, verè hominem Dei, forma animoq; angelicum, omnium virtutum numeris absolutum, simulachrum, posterorum exemplum, bellorum Domini socium, veteris et novi Testamenti scientissimum, clarissimam veritatis tubam, sanctissimum orbis oculum, Confessionis pro fide orthodoxa ducem et magistrum, secundam Christi Domini lucernam; quem deniq; Cyrillus Alexandrinus, ut alios innumeros præteream, vere beatum, & celebris pietatis patrem appellat, qui loquacibus hereticorum nugis inexpugnabili quadam et apostolica prudentia resistit, quasiq; fragrantissimo quodam unguento ipsum cælum scriptis suis exhilaravit, & ob dogmatum rectitudinem integritatemq; optimum ab omnibus sortitus sit testimonium: Quod sanè usq; adeo verum ac certum est, ut astuta illa vulpecula Melanthon in suo de Ecclesiasticis scriptoribus libello, cum ceteros Patres penè omnes flagellat & de nescio quibus

corru-

corruptelis stipulis et nauis impiè calumniatur,
hunc tamen nostrum sanctum patrè Athana-
sium ne uno quidem vellicare verbulo audeat:
Nimirum, ne si intelligatur Confessione Au-
gustana aduersari eum, cuius doctrinam, ne-
mo unquam, nisi hareticus aspernatus est, Or-
thodoxi verò, omnes tanquam scriptura sacra
per omnia pulcherrimè congruentem, summo
semper consensu suspexere: uel ex hoc uno tanti
patris contemptu statim quoq, clarissimè intel-
ligatur, quicquid porrò in libello illo aduersus
alios patres Melanthon deblaterat, id totum
ex obstinatissima quadam proficisci superbia,
ipsamq, Augustanā Confessionem tanti testis
authoritate repudiatam etiam à scriptura sa-
cra et ab omni reliquorū sanctorum choro iam
olim fuisse uno ore explosam & anathematiza-
tam.

Sed ad rem ipsam accedamus. Ac primū,
quando tota penè Nouatorum dissensio Roma-
na et Apostolica Sedis odio continetur, nec isti-
usmodi dissensionis finis ullus est expectandus,
quamdiu illi non se patientur huius sanctæ sedis
saluberrimo imperio contineri: illud mihi ante

omnia disquirendum videtur, quidnam sanctissimus Athanasius, tametsi penè toto divisus orbe à Romanis, de sede tamen Romana existimauerit.

lib. 8. hist.
Eccles. ca.
44

Concilio is Nicæno non minima actionum omnium pars, ut verissimè scribit Nicephorus, interfuit, huicq; concilio per vitam omnem ita libenter ac constanter acquieuit, ut ipsum in epistola sua ad Episcopos in Aphrica constitutos, non dubitet honorificentissimo, verissimoq; titulo trophaum aduersus omnes hereses indigitare. Quod igitur huius concilij de Romani Pontificis primatu fuit iudicium, quis cum ratione poterit ambigere, quin ipsius quoq; magni Athanasij fuerit? Sic a utè habet magnum hoc & Oecumenicum concilium, non quidem in illis viginti vulgatis canonibus (haud paulò enim plures fuisse Nicænos Canones ipsi quoq; nouatores nostri necessariò agnoscunt) sed in illis octoginta à doctissimis & fidelissimis interpretibus ex Arabico in latinum conuersis: Ut cunctis ditionis suæ nationibus imperat Patriarcha, & leges indicit, & ut à principio Petrus CHRISTI Vicarius religioni, Ecclesiis, cæterisq;

Vide Nicænos Canones Antuerpiæ nuper vnà cū cōstitutio nib' Apostolicis Clemētis Romani editos. & Concilium Nicænū editū Colonia li. 3.

terisq; ad CHRISTVM pertinentibus rebus praefectus, principum Christianorum, prouinciarum, & omnium gentium Dominus ac Rector erat; ita ille, cuius principatus Romae est, et Petro similis, & auctoritate par, Patriarcharum omnium dominatum & principatum obtinet. Huic sanctioni si quis repugnauerit, totius Synodi decreto anathemati subijcitur. Quid hoc Niceno decreto, adeoq; etiam Athanasiano testimonio clarius, quid grauius?

Sextum quoq; huius Nicani concilij Canonem pro Romani Pontificis primatu tum alij veteres tum Pascasinus quoq; in frequentissimo illo Chalcedonensi concilio produxit ubi sexcenti diuersissimarum regionum Patres Leonem Magnum Pontificem Romanum vniuersalis Ecclesiae Episcopum plenissima & laetissima voce acclamarunt. Sanè honoris prerogatiuam in eo Canone Pontifici Romano supra omnes alios totius Christiani orbis Patriarchas attribui, ne ipsi quidē Cēturiatores Magdeburgēses hostes alioquin Pontificia dignitatis infensissimi negare ausi fuere. Quamobrem & Leo Nonus cum primis sanctus & eruditus

lib. 4. cap.
7. mihi
folio 552.

Pontifex in libello suo aduersus inauditas presumptiones Michaëlis Constantinopolitani & Leonis Acridani Episcoporum, cap. 10. siue ad hunc Canonem sextum siue ad priorem illum paulò antè citatum respiciens non dubitat expressissimis verbis scribere, hanc esse reuerendam uniuersa Synodi Nicanae sententiam ueraciter diuina inspiratione promulgatam, & à reliquis uniuersalibus Synodis, Constantinopolitana prima, Ephesina priori, Chalcedonensi, & alijs unanimitate, concordiaq; uerbo & scripto confirmatam quòd Romana & Apostolica sedes post Dominum IESVM, caput sit omnium Ecclesiarum DEI.

Ne uerò D. Athanasium in solo Concilio Nicano de hac Romani Pontificis eminentia loquentem audiamus; ecce & in sua aliorumq; Aegypti Episcoporum epistola ad Felicem II. Romanum Pontificem, ex huiusmodi Nicanis Canonibus pulchrè ostendit, se Patriarcham Alexandrinum, aliosq; Aegypti Episcopos à Pontifice Romano tanquam ab eo qui ipsis praesit, et in summa Ecclesia specula gratia Dei, sit constitutus, contra Arrianos defendi

fendi debere: Et in epistola ad Marcum Romanum Pontificem disertissimis verbis Romanam sedem confitetur matrem & caput omnium Ecclesiarum.

Sed hanc praesertim ad Marcum epistolam fictam esse à Papistis Protestantes nostri protestantur. Quid ita verò? cauillationes afferunt more suo, ut cum D. Athanasio loquar, indecoras, statimq; de proximo refutabiles. Exempli causa, octo tantum menses, inquit, in Pontificatu hesit Marcus. Quis ergo potuit ad ipsum tam longè distitus perscribere Athanasius? ô bellum Argumentum, atq; irrefutabile. Mihi equidem, praestantissimi auditores, haud multò aliter comparatū hoc argumentū videtur ac si quis ita arguaretur: Anno Sexagesimo sexto, mense Martio vixdum per totas quinque septimanas Pius Quintus, Pontifex fuerat Maximus. Quomodo igitur Magnificus Dominus Eisengreinius alterius Candidatorū nostrorum, frater germanus, cuius memoria in benedictione sit, eodē anno, eodemq; illo mense Martio, Roma in grauisimo Pij V. compluriūq; Cardinalium consensu Serenissimi Ba-

uaris

In Epist.
de Syno-
dis Arimi-
ni & Sele-
ciae cele-
bratis.

maria Principis Alberti nomine orationē tam
luculentam, tanta cum Pontificis maximi, et
amplissimorum Patrum admiratione habuit.
At hoc ita prorsus accidisse, ego qui tum
temporis S: Theologia in Urbe studebam, ut
testis oculatus noui certissimò.

Ecquid uerò, si Marcus ille nō per solos octo
menses, sed per totum biennium et octo insuper
menses in Pontificatu uixit, ut quidem id con-
testatur Damasus, Platina, aliq̄, non futiles
Historici complures. Præterea si conficta est hæc
epistola, quis obsecro, eam confinxit? Nos cer-
tè huius fictionis conscij non sumus: quin præ-
scriptionem longissimi temporis, et fidem bonam
aduersarijs opponimus. Nam & Gratianus
ante annos quadringentos, & Isidorus an-
te annos nongentos hanc Epistolam sub no-
mine Athanasij recensuerūt: & nec ipse Marc^{us}
Ephesius, alioquin Latinis uehementer infest^{us}, in
Concilio Florentino eam esse Athanasij ausus
est inficiari. A nobis igitur hac in parte, cum
& rei stet honesta possessio, & iuris necessaria
presumptio, non debet tam facile Nouatoribus
nostris hæc Epistola tanquam conficta conce-
di vel

di vel pro derelicta haberi. Verū enimvero de-
mus aduersarijs, quod ratio probabilitatis non
dat, Epistolam istam pseudepigrapham esse; an
non satis est illud ad coarguendos Romani Pō-
tificatus osores, quòd idem D. Athanasius è se-
de sua Patriarchali per Arrianos deturbatus
ad Iulium Pontificem Marci successorem, tan-
quam ad totius Ecclesie caput & supremum
Antistitem prouocauit, & ab eodem restitutus
est? Maiorem profectò olim apud D. Atha-
nasium, imò & apud ipsos Arrianos autorita-
tem summi fuisse Pontificis, quàm hodiè est a-
pud nostros Nouatores siue Lutheranos siue
Caluianos, vel ex hac appellatione & restitu-
tione liquidò apparet. Sed tergiuersioni suæ &
ptinaci aduersò Rom. Pontificè odio causã hanc
pretextūt nouatores, nimirū post D. Athanasij
tempora, mutationem religionis in Papatu esse
factam, Romanosq; Pontifices perniciosis erro-
ribus salutarem D. Athanasij puriorisq; Ec-
clesie doctrinam oppressisse et extinxisse. Quam
uerò hic pretextus vanus ac falsus sit, à Catho-
licis nostrorum temporum scriptoribus, luce
meridiana clarius iam pridem ostensum est. Ad
C nostrum

C

nostrum

nostrum institutum quod attinet, hęc tam frigidam excusationem, hanc tam putidam cavillationem, hanc tam iniustam querimoniam satis utiq; redarguisse atque refutasse videbimur, si idem prorsus de precipuis religionis nostrę controuersijs iam olim sensisse Beatissimum Athanasium, quod etiamnum hodie sentiunt, quotquot vsquam uiuunt Pontificij, demonstrare potuerimus.

Age igitur, an non Ecclesia Catholica, Patres, Cōcilia, Nouatoribus nostris contemptui sunt, solaq; Scriptura poscitur, ut eam uidelicet pro suo quisq; iudicio vel ad hunc vel ad illud confirmandū errorem, possit distorquere? Atqui licet Scriptura quoq; suam auctoritatem integram et illibatam constare velit magnus Athanasius, quemadmodum et hodie Pontificij seu Catholici omninō volūt omnes, quā ille tamen Lutheranium et Calvinianum ipsius Ecclesia, ipsorum patrum, Conciliorumq; contemptum improbet ac detestetur, satis patet ex illius epistola ad Epictetum Episcopum Corinthiorum. Refert hunc D. Athanasij locum Gręcē iuxta & latinē doctissimus Dominus
Fride-

Fridericus Staphylus alterius Candidatorum
nostrorum genitor pijsimus, in præfatione tri-
membris Theologia; nos breuitatis causa lati-
nè tantum referemus.

Hoc solummodo, inquit illic sapientissimus
Athanasius, ad talia sectariorum nugamenta
respondere sufficit, quòd ista non sint Catholica
Ecclesia, neq; ista Patres nostri senserint. Qua-
si dicat D. Athanasius, cum aliquid iam ge-
neralis Concilij, adeoq; totius Ecclesie autho-
ritate definitum est (Totam enim Ecclesiam
generale concilium, summi Pontificis authori-
tate celebratũ, representat, ut quidẽ ipse quoq;
D. Athanasius totum orbem in Concilium
Nicanum coisse scribit; Cum tamen uniuersus
legatorum Romani Pontificis aliorumq; Epis-
coporum numerus haud maior quàm trecen-
torum & octodecim fuerit) cum item concors
Patrum sententia aliquid ut scriptura sacra
consentiens approbat, non potest id in dubium
reuocari, nisi ab eo, qui ne ipsi quidem scriptura
sacra de autoritate Conciliorum generalium,
et de consensu Patrum satis credit; quales in-
credulitatis ac diffidentie nepotes sunt Luthe-

In Epist.
de Syno-
dis Arimi-
ni & Seleu-
ciae cele-
bratis.

Dialogo
3. de Tri-
nitate.

rus, Calvinus, alijq̄ istorum stolones & a seclē.
Iactabant, inquit D. Athanasius, & Iudæi
olim se ita credere, Ut B. Moyses & Propheta,
interim verò Christum, de quo vaticinati fue-
rant Moyses & Propheta, crucifigebant. Sic
Novatores nostri subinde quidem clamitant se
credere Christo & Apostolis; Sed interim quid
agunt? Ecclesiam qua teste Apostolo columna
est & firmamentum veritatis, qua teste Chri-
sto, adificata est super Petram, tam firmiter, ut
porta inferi non sint prevalitura aduersus eam,
qua testante et præstante eodem saluatore adeò
extra periculum erroris omnis versatur, ut
qui eam non audierit, hoc ipso habendus sit
tanquam Ethnicus & publicanus, hanc, in-
quam, Ecclesiam egregij uidelicet isti Euāgeli-
ci nescio per quot secula turpissimè ac pernicio-
sissimè aberrasse calumniantur; Et quasi co-
lumna esset falsitatis, quasi domus adificata su-
per arenam, quasi à portis inferi superata &
suppressa, quasi nihilò prudentior, quàm iudi-
ces isti seculares, à quibus, propter errorem,
beneficium concedi solet appellationis, nec leges
eius, nec dogmata curant.

Pariter

Pariter sanctorum patrum consensum
 tanquam diuinitus inspiratum & tanquam
 sacra scriptura nusquam nõ consentaneum, A-
 postolus nobis expresse commendat dum ait:
 Christum nobis prater Prophetas, Apostolos, &
 Euangelistas dedisse etiam Doctores & Pastro- Ephes. 4
 res ne simus tanquam paruuli fluctuantes, &
 circumferamur omni vento doctrina. Quod
 si enim tum etiam à vero sacra scriptura sensu
 aberrare possent sancti Patres quando non
 vnus vel alter sed communiter atq; constanter
 id ipsum asseuerant omnes vel penè omnes, quo-
 modo non semper nobis, tanquam paruulis esset
 nutandum atq; dubitandum contra quam vult
 D. Paulus? At quantumuis huiusmodi Pa-
 trum consensum, citra exceptionem omnem, à
 nobis suscipi velit scriptura sacra; sub pratex-
 tu tamen scriptura sacra fortiter isti tam belli
 Euangelici consensum hunc contemnunt, cau-
 ponantes, vt cum D. Athanasio loquar, & In Epist.
 adulterantes scripturam sacram, & suas ipso- ad solitar.
 rum nenas ei impiè affingentes. vitã, agen-
 tes.

Pulchrè idem Pater Athanasius de pa-
 tribus de concilijs, de ipsaq; adeò Ecclesia scri-

In Epist.
de Synodi
Nicane
decretis.

bit alibi. Cum enim produxisset patrum tradi-
tiones, quas noui isti Critici nostri reijciunt, Ec-
ce nos demonstramus, inquit, istiusmodi senten-
tiam à Patribus ad Patres, quasi per manus
traditam. Vos autem noui Iudaei & discipuli
Caipha, quos verborum uestrorum Patres ac
maiores demonstrabit? Cuncti enim vos præ-
ter Diabolum istius uobis à Christo defectionis
authorem auersantur. Ille & olim uobis hanc
impietatem in seuit & nunc uobis author est ut
orbis terrarum Concilium uituperetis, non a-
lia de causa quam quod in eo Concilio non quæ
uestra factioni patrocinentur, sed illa sint scri-
pta, quæ ab initio ipsi qui testes oculati & mi-
nistri uerbi fuere, tradiderunt. Fides enim quæ
scriptis decretisq; Synodi sancita est, ea est to-
tius Ecclesia. Quod perinde est ac si diceret
sanctus Pater. Nec enim dubitandum est, nè
forte concilium istud quod non solum aliorum
Episcoporum, sed & ipsius Romani Pontificis
authoritate celebratum est, aliquid aduersus
sacram scripturam statuatur. Quia in tali Con-
cilio Ecclesia tota re presentatur adeoq; fides
eiusmodi Concilij, fides est totius Ecclesia quæ
teste

teste scriptura, errare non potest. Vnde non per-
mittit S. Athanasius, ut in Synodi Nicanae In Epist.
Confessionem amplius inquiretur; sed compe- ad Antio-
ci vult tales Aristarchos, tanquam meros ca- chenses.
uillatores, in quibus nihil nisi contendendi stu-
dium possit agnosci. Qua etiam de causa Sar- Ibid.
dicenssem Synodum collaudat, quod aliam fidei
professionem, praeter illam Nicenam, adi nolue-
rit; ne videlicet contentiosi homines, quales e-
rant Arriani, & quales hodie sunt nostri Noua-
tores, occasione arriperent iterum atque iterum de fi-
de definiendi: Hac. n. noui examinis admissa li-
centia, in infinitum ut ipse quoque verissime scribit In Apolog.
exit ista curiositas. Quod si necdum satis cla- 2.
rum omnibus euasit, magni nostri Athanasij
iudicium, de istis nostris pseudoscripturarijs,
qui ut fucum suis faciant, tantopere de scri-
pturis gloriantur, quarum tamen interim vir-
tutem, abnegant, & veritatem, ignorant,
videamus, quae so, quos idem Athanasius alibi In Epist.
pronunciet scripturae sacrae veros ac germanos de Synodi
interpretes, quos vanos & falsos; ut de utrisque Nicanae
ex tanti patris iudicio iudicare recte possimus. decretis.
Vera, inquit, disciplina, & veri Magisterij ar-
gumentum,

gumentum ut etiam antè me Patres tradiderunt, ibi est ubi eadem de fide Christiana confidentur omnes, nec à se inuicem, nec à maioribus suis dissentiunt. Qui autem hoc animo non sunt, improbi potius, quàm veri Doctores appellari debent. Aurea profectò D. Athanasij sententia, & ad defendendos Pontificios seu Catholicos, ad coarguendos verò & conuincendos Nouatores falsò de scriptura gloriantes, apertissima & efficacissima.

Sed progrediamur ad cetera Nouatorum nostrorum paradoxa. Fidem virtutum omnium esse maximam, adeoq; in opere iustificationis solam partes explere omnes, quis nescit esse dogma Nouatorum? Contra ait D. Athanasius in Dialogo orthodoxi & Macedoniani: Maior est dilectio fide & spe, causaq; incrementi omnium aliarum virtutum.

Virginitatis nullam esse apud DEVM prerogatiuam; unde nec vouendam virginitatem perpetuam, nec monasteria Virorum, aut Mulierum conseruanda pari impudentia Lutherus & Calvinus clamitant. Cōtra D. Athanasius integrum etiam librum de virginitatis laude

laude ac prerogativa scripsit iam olim D. Hieronymo quoque cognitum et approbatum in Catalogo scriptorum Ecclesiasticorum. Quin et in Apolegetico pro fuga sua idem D. Athanasius ex eo vel uno docet recte posse constitui, utrum religio vera apud Arrianos sit, an apud Catholicos, quod sanctum et caeleste illud perpetuae virginitatis institutum apud solos Catholicos feliciter impleatur, ab Arrianis vero negligatur, imo etiam ludibrijs atque iniurijs vexetur. Quomodo igitur non et hodie Lutherani et Calviniani, iudicio S. Athanasij, a vera religione alieni sunt, qui perinde ac olim Arriani perpetuae virginitatis vota derident?

Quid de vita monastica commemorem, tanto pere istis quoque exosa D. aut Athanasio tam preciosa? An non is in epistola ad solitariam vitam agentes gravissimè inuehitur in Arrianos qui Monasteria euerterant, qui ignes ad comburendos monachos iniecerant? Nonne adhortationem pulcherrimam ad monachos scripsit, qua eos ad perseverantiã mirificè inflammat? Nonne dum vitam B. Antonij descripsit, sub narrationis specie, ut loquitur D. Gregorius

D   Nazi-

In mono-
dia de lau-
dibus diui
Athanasij

Nazianzenus, leges Ascetis seu monachis praescripsit, non solum videlicet studium legendi vel audiendi, sed etiam abstinentiae curam, ieiunij patientiam, orandi assiduitatem, aliasq; similes exercitationes? Nonne in epistola ad Ammon religiosorum pietati, fructum centuplum secularum autem pietati, fructum duntaxat trigeuplum distribuit? Qui locus tam elegans, tam grauis, ac notabilis visus est celebri Graecorum historiographo Georgio Cedreno, ut eum etiam operi suo historiarum inferuerit de verbo ad verbum, veluti pulcherimum emblema inseruerit.

In suo hi-
storiarum
compen-
dio, mihi
Eol. 165.

Amplius, ieiunia praesertim prolixius illud Quadragesima nec laudari nec seruari à nouatoribus satis superq; constat. Contrà verò tantum fuit D. Athanasio ieiunium, praesertim illud prolixius Quadragesimae, ut in epistola ad omnes orthodoxos summi probri loci obiecerit Arrianis, quòd Catholicos eo tempore, quo ieiunio Quadragesimae dediti erant, diuexare haud fuissent veriti. Imò & ipsius D. Athanasij in ieiunijs frequentiam & prolixitatem, tanquam corpore vacantis & materiae expertis
ma-

magnopere laudat & admiratur D. Gregorius Nazianzenus. Venio ad poenitentiam, Nouatorum: Hanc ipsi ita definiunt, ut baptismo prorsus exequent, neq; concedant, per eam unquam à Deo condonari culpam, quin simul etiam, omnis ab eo condonetur pœna, non solum aeterna, verum & temporalis, ut proinde impetrata culpa venia, nulla prorsus opus sit bonorum operum, satisfactione &c. Ista verò omnia Diuus Athanasius in quaestione 63. ad Antiochum, & in Epistola ad Serapionem, de blasphemia, apertè reprobat, illic quidem poenitentiam non solum nouam vitam definiens, sed preces, lachrimas & labores pios pro admissis peccatis, hinc autem hoc certissimum tradens discrimen, inter Sacramentum Baptismi, & Sacramentum Poenitentiae, quòd in Baptismo vi Sacramenti remittitur simul cum culpa omnis pœna, in Sacramento autè poenitentiae nõ item. Manèt enim plerunq; cicatrices vulnerum, satisfactione aliqua nostra (quam tamen totũ suũ robur & vim à Christi satisfactione mutuari libenter et reuerenter fa-

In citata
monodia
de laudib.
D. Athan.

temur) persananda, Quod discrimen cum in
D. Athanasio quoq; D. Gregorius Nazianze-
nus legisset, pulchrè & ipse in Oratione de san-
cto baptisinate, lene medicamentū baptisina ap-
pellat, difficile verò & acerbā curationem pœ-
nitentiam, ut ad quā pertineant lachrymae, ge-
mitus, preces, pervigilia, anima & corporis af-
flictatio, humicubationes, ac deniq; correctio
ea, quæ in peccati confessione vitæq; sordibus &
squallore consistit. Ideoq; diligenter monet, ne
gratiam baptismatis peccatis nostris amitta-
mus. Quanta enim postea lachrymarum vis
erit impendēda, ut ea cum baptismi fonte que-
at exæquari? Et si igitur & peccata etiam post
baptismum remittantur, agrè tamen cicatrices
istiusmodi obducuntur, agrè istiusmodi vulne-
rum nota delentur, præstatq; proinde in prima
purgatione consistere, quàm secunda indigere.]
Quæ verba Scholiastes D. Gregorij doctissi-
mus, Nicetas ille Serronius, non tam ut Gre-
gorij quàm ut ipsius Athanasii (ex Athanasio
enim deprompta videbat) paraphrasi sua ibidē
pro hac ipsa etiā Catholicorum sentētia egregiè
illustrat.

illustrat. Cùm autem homines ex iniustis iusti
sunt coram DEO, quanam iustitia verane ac
inherente cum Catholicis, an externa tantùm
& imputativa cum Lutheranis & Caluina-
nis eos iustos fieri existimandum est? Ecce e-
nim veritatem dilexisti Domine, inquit Pro-
pheta. Quorum verborum Davidicorum hūc Psal. 50
esse sensum, testatur B. Athanasius: Tu Do-
mine, cùm veritas sis, & veritatem diligas, vo-
lens nos in veritate ambulare, etiam munda-
bis nos à vetustate peccati, & sic mundabis, ut
supra niuem candidos reddas; expiatio enim
nobis quasi per hyssopum fit. Hyssopo autem
Spiritus sancti efficaciam, David comparat,
tanquam calorem inducentem, et sordes omnes
à nobis eluentem. Ecce D. Athanasii sententi-
am de iustificatione nostra. Non ergò secun-
dum ipsum ita peccatum originale remittitur,
ut etiam post baptismum, verè permaneat;
& tantùm non imputetur amplius, id quod
Novatores nostri dogmatizant: nec ita se-
cundum ipsum homines iusti efficiuntur, ut a-
pud DEVM quidem, quemadmodum ipsi di-
cunt propter fidem iusti reputentur, interim

verò reuera iniustissimi sint, & aliud nihil,
quàm, ut in suo Theologia compendio Her-
brandus alijsq; Nouatores alibi in sanctos homi-
nes imò & in ipsam diuini spiritus efficaciam
iniuriosissimè scribunt, boni nebulones, fromme
Schälck. Longè profecto aliter hoc loco D.
Athanasius; qui cū sciret Deum veritatem
diligere certissimò etiam credidit, in veritate,
& non per solam imputationem & quandam
quasi iurisdictionem à Deo nos iustificari.

Porro si de cultu & inuocatione Sancto-
rum quæramus, quam isti hagiomastiges no-
stri, Lutherani & Calviniani, pro Idololatria
habent, quid potest præclarior adduci, quàm
quòd idem Athanasius ter ut minimum Bea-
tissimam virginem Mariam vel in una homi-
lia inuocat? Quæ homilia & in Græcis &
in Latinis D. Athanasij operibus extat, &
à Græco Historiographo minimè recenti Mi-
chaële Glyca alijsq; Græcis citra dubitationem
omnem, ut D. Athanasij recitatur; ne Kem-
nitius putet se pulchrè respondisse, dum propte-
rea negat, eam homiliam D. Athanasij esse,
quia

In homil.
de sanctiss.
Deipara.

Ad Alpiū.

quia sanctorum invocatio in ea statuitur. Sanè
quidem & Magdeburgenses, Centuriatores Cent. 42
hanc D. Athanasii homiliam legerunt, sed ag- Cap. 4.
noscentes eam ^{γνωσκον} esse, idq; sine magna te-
meritate negari haud posse, dum aliud effugi-
um non reperiunt, demirantur, tantum vi-
rum sic scripsisse. Quasi verò non & ipsi ibi-
dem fateri cogantur, precipuos etiam Ecclesie
Doctores alios sic passim scripsisse; adeoq; san-
ctorum non, ut DEORVM, sed ut intercessorum
nostrorum invocationem, tanquam sacre scri-
pturae doctrina & exemplo, tanquam rationis
naturalis suffragio & instigatione, tanquam
miraculorum magnitudine & multitudine
plurimum commendatam, firmissimeq; con-
constabilitam, summo consensu approba-
uisse.

Quod si verò de orationibus & sacrifi-
ciis pro defunctis placeat sciscitari, quid cla-
rius ex mente D. Athanasii responderi
potest, quam quòd ipse dicit in elegantissi-
ma sua oratione de mortuis, ut hunc
ipsius locum etiam nominatim citat divi-
nus

In oratio-
ne de his,
qui in fide
obdormi-
erunt.
In tracta-
tu de pur-
gatorio.

*nus & sacer ille orientis oculus IOANNES
Damascenus, & constantissimus ille in defen-
denda fide Orthodoxa Constantinopolitanus
Patriarcha Gennadius.*

*Nimirum cohortatur nos illic D. A-
thanasius clarissimis verbis, ut opem Chri-
sti imploremus defuncto, ut oleum & ceram ad
sepulchrum incendamus, ut altaris propitia-
tionem, seu incruentum sacrificium, adhibea-
mus. Similia prorsus in Quaestionibus ad An-
tiochum, questione 34. tradit. Cum enim hanc
proposuisset questionem, num sentiant aliqua
beneficia peccatorum anima (hoc est, quae DEO
quidem reconciliata, sed nondum satis perpur-
gata ex hac vita decessere) quando super illis fi-
unt conuentus & per actiones bonorum ope-
rum & oblationes: Respondet (ut ipse quoque
Ioannes Capnion, & hic quondam & postea
Tubinga Graecarum ac Hebraicarum litera-
rum Professor, latinè interpretatus est.) Si non
aliquo beneficio participarent ex illo non utiq;
in cura & exequijs fieret cōmemoratio, Nem-
pe sicut vitis florescit extrà quidem in agro, &
odio*

Liber A-
thanasij
de varijs
quaestio-
nibus à Io-
anne Cap-
nionè ali-
às Reuch-
lino è Græ-
co in lati-
num con-
uersus, &
Hagenoæ
impressus.

odorem eius ita sentit in vase vinum reclusum,
ut ipsum etiam conflorescat: sic intelligimus
peccatorum animas participare aliqua benefici-
entia, ab incruenta immolatione & gratifica-
tione pro ipsis facta, sicut ordinat & precipit,
qui viuorum & mortuorum potestatem gerit
DEVS noster. Transeo ad venerationem sacra-
rum imaginum, quam itidem Nouatores nostri in
controuersiam reuocauerunt. De qua veneratione
quid D. Athanasius sentiat tametsi ex hi-
storia de imagine Christi à Iudaeis Berythen-
sibus crucifixa satis intelligi possit, utpote ab
ipso conscripta & tanquam ipsius in Oecume-
nico Concilio Nicano secundo à doctissimis et-
iam Graeciae Doctoribus recepta; haud paulò
tamen clarius perspicitur ex sermone eius de
sanctis Patribus & Prophetis et ex li. Question.
38. ad Antiochum, ubi & venerationem ima-
ginis & modum venerationis hunc in modum
asserit: Non adoramus nos Christiani imagi-
nes tanquam Deos, ut gentiles, sed potius uti
affectum nostrum & desiderium charitatis no-
strae apud faciem pictam imaginis declaremus.
Ex quo etiam fit, ut saepenumero deleta effigie,

E tan-

tanquam inutile lignum postea crememus,
quod fuerat imago.] In Eucharistia quoque ve-
rum adesse Christi corpus in libro de suscepta
natura humana ab unigenito verbo, & con-
tra Apollinarium tam affirmat serio, ut etiam
tacitam Calvinianorum obiectionem breui quæ-
dam solida responsione diluat: Caro non prodest
quicquam, inquiunt isti; ergo caro Christi non
est in Sacramento Eucharistia. Respondet D. A-
thanasius, quod etiam caro Christi spiritus est
vivificans; quoniam ex spiritu vivificante
concepta est, iuxta illud Ioannis 3. Quod na-
tum est ex spiritu, spiritus est. In Eucharistia
igitur caro Christi est ac plurimum prodest.
Vnde idem beatissimus Athanasius non solum
eodem loco nos verè in cõmunionem Dominici
corporis admitti, sed & in libello illo de imagi-
ne Crucifixi verum Christi sanguinem nullum
amplius in terris extare tradit quàm qui quo-
tidie in ara altaris per manus sacerdotum invi-
sibiliter præsens efficitur. Neque dubium est ul-
lum, quin ut ipsius non ita multos post annos
in eodem Patriarchatu successor Cyrillus
Alexandrinus ad Calosyrium scribens Sa-
cramen-

cramentum Eucharistia etiam extra usum esse
 docuit, contrariumq; Nouatorum nostrorum
 dogma insaniam appellauit, ita etiam ipse D.
 Athanasius omnino quam diu salua manent,
 Sacramenti species, tãdiu etiã sub speciebus illis
 presentem esse carnem & sanguinem CHRISTI
 crediderit, cum & sacrarij in Apologetico pro
 fuga sua meminerit, & per omnia, ut supra
 quoq; dictum est, Concilio Nicano assenserit;
 quod quidem in can. 46. curam eius loci, in
 quo sancta Eucharistia asseruatur, diligentissi-
 mē mandauit. Amplius; ne prorsus ea silen-
 tio pratereamus, quorum nobis renouat ac re-
 presentat memoriam, hisce proximis diebus ce-
 lebratum magnum Pasche festum; an nõ idem
 sanctissimus & sapientissimus Athanasius ex-
 presse docet, contra Calvinum & BeZam & a-
 lios id genus sectarios, CHRISTVM rediuuium
 per ianuas clausas ad discipulos suos penetrãsse,
 adeoq; hanc corporum penetrationem rem esse
 facilimam omnipotentia diuina? An non con-
 stantissimē contra eosdem istos asserit CHRIS-
 TVM non tropicè sed verè ad inferos descen-
 disse animasq; sanctorum ibidem detentas suo

In dispu-
 tatione cõ-
 tra Apolli-
 naristas.

Tum pluri-
 bus alijs
 in locis,
 tum præ-
 fertim in
 oratione
 de incar-
 natione
 Christi.

lib. 2. insti-
tu. cap. 16.
sect. 9.

In lib. pro-
blematū.
tit. de lim-
bo patrū.
fol. 717.

demū illo exoptatissimo decensu liberāsse, adeoq̃
haudquaḡ aniles esse fabulas limbū, ut impius
oggannit Calvinus, nec animas piorum iam o-
lim ante CHRISTI aduētum fuisse beatas in cœ-
lis, quod unā cum Caluino Pelagianizans cō-
fingit Aretius, sed post Crīsti demum passionem
beato illo diuinæ essentia aspectu fuisse exhilara-
tas, Christoq̃ ascendente & captiuam secum
ducente captiuitatem in Cœlos assumptas? Ac
ut tandem ibi finiam unde orsus sum, in com-
probanda videlicet ac vindicanda dignitate S.
Romana Ecclesia (quam profectō nisi quis ma-
trem habuerit, frustra sibi CHRISTVM pollicea-
tur patrem) quis nescit huius seculi hereses
penē omnes, amplitudini, splēdori, potentia hu-
ius Ecclesia inuidere adeo, ut vel hinc certissi-
mè persuasum velint omnibus, ueram hanc Ec-
clesiam haud esse, sed ipsissimum potiùs Anti-
christi regnum, manibus pedibusq̃ fugiendum.
Quid autem hic D. Athanasius? quid sum-
mus hic fidei orthodoxæ Patronus. Sciēs D. A-
thanasius, iam olim DEVM Ecclesia sua tempo-
re humiliationis, tēpus pradixisse exultationis,
tum alibi aliquoties, tum in illis Esaiæ verbis

Tan-

pulcherrimis; Pro eo quod fuisti abiecta, ecce po-
nam te in superbiam seculorum, gaudium in ge-
nerationem, & suges lac gentium, et mammilla
regum lactaberis, sic ille cum Davide super
Psal. 39. concinit: Huc progressum Domine ha-
bebit Ecclesia tua, ut qua prius pauper fuit &
& mundana inopia grauius pressa, tandem
potentia tua ditetur & auxilio tuo gloriosa red-
datur. Quid hisce verbis aptus? At finem dicendi
facio & propter temporis angustiam sciens pru-
densque omitto cetera, quae ex eodem D. Athan.
contra nostrae temporis Gosticos bene longo Catalogo
adduci possent praeterea, puta de crucis consigna-
tione in fronte, de consecratione & ornamentis
templorum, de numero librorum Canonico-
rum scripturae sacrae, de libero arbitrio, de po-
testate Ecclesiastica, de D. Petri aduentu in
urbem, deque alijs id genus: Vltiorem quaren-
di occasionem apud D. Athanasium satis sit
hunc in modum suggestisse ijs, qui salutis suae e-
am, quam debent, ducunt rationem.

Debent autem certe maximam ducere o-
mnes. Cum enim de religione agitur, non de
Iure fundi, aut de stillicidijs, aut quod dici so-

Vide hunc
D. Athan.
locum in
catena
Graecorum
pattum su-
per psal-
mos

let de paupere agitur regno, sed agitur de regno
Cælorum & sempiterna salute. Cum igitur hæc
me Iureconsultorum commouerit celebritas, ut
de eo Iureconsulto dicerem, qui & summus sem-
per Theologus ab omnibus Theologis est habi-
tus, Vos quoq; ornatissimi Iuuenes, hæc eadem,
obsecro, celebritas, siue etiam hæc qualiscunq;
mea commoueat oratio, ne aliam unquam re-
ligionem vobis sequendam, putetis, quam se-
quuntur presentes spectatissima virtutis ac do-
ctrina Candidati nostri. Non ignorabam illud
Pauli Iureconsulti: Testes quos accusator de
domo produxit interrogari non placet. Itaq;
pro religione candidatorum, quam nuper pro-
fessi sunt, & cum omnibus Catholicis commu-
nem habent, aduersus Nouatorum nostrorum
impia paradoxa, nec patrem alterius, nec alte-
rius fratrem in testimoniū adduxi, tametsi pro-
fecto dignissimos ambos, doctissimos ambos, de
repub. Christiana, & de hac schola præclarè me-
ritos ambos: (Domesticos enim produxisse
visus essem) sed D. Athanasium produxi,
q; certè super hodiernis Religionis controuersis
testimonium dicens, sine omni partium studio
dicit. Zelum igitur zelate Domino, lectissimi
Iuuenes,

Iuvenes, retentaq³ Patrum fide ne unquam auscultetis ijs, qui in fide rebus nouis student: Nā & hoc unum ex tribus fuit, quorum in extremo vita sua uehementer pœnituit Imperatorem Constantium, Vt in oratione de laudibus D. Athanasij refert D. Gregorius Nazianzenus, quòd uidelicet nouis dogmatibus studuisset: Patrum honorem, Vestra salutem respicite. Vt. n. idem D. Athanasius ait in epistola de synodis Arimini & Seleucia habitis, arietare cum Patribus nimis indecorum est. Tu autem o uerè magne Athanasi, Pater sanctissime nobisq³ colendissime, orationi quidem nostræ hîc finem constitue, nostram autem hanc scholam, nostram hanc iuuentutem, nostros hos Candidatos, in uera & integra Patrum fide, tua apud Deum intercessione conserua, atq³ effice, Vt hi Candidati nostri non minùs, quàm alterius patrens. alteriusq³ frater, Ecclesia Catholica commodent. Quod cum pro eorù singulari uirtute ac eruditione sperem certissimò futurum, etiã lubentissimo animo eis statim impartiar quicquid à me paulò ante petierunt si modò priùs solitum ipsi prestiterint iusiurandum.

DIXI.